

Mededelingen inzake het Boswezen, de Houtvoorziening en de Jacht

BERICHT OVER PRIJZEN VAN INLANDS HOUT No. XXI.

Verzameld door het Staatsbosbeheer.

Afgesloten op 13 Februari 1952.

Verklaring der gebruikte afkortingen :

A = eerste kwaliteit ; B = normale kwaliteit ; C = slechte kwaliteit ;

L = liggend (geveld) uitgesnoeid en uitgesleept tot bosrand ;

K = idem en op stapels gelegd ;

St = op stam ;

P = publiek verkocht ; OH = onderhands verkocht ; I = bij inschrijving verkocht ;

G = gunstige ligging ; O = ongunstige ligging.

Streek	wijze van verkoop	doornede op het midden met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkingsgraad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
GROVEDEN									
Z.W. Drente	P	3-10	B/C	110	K	G	29	II	
"	P	3-13	B/C	133	K	G	28	II	
Kop van Overijssel	OH	3-9	C	105	K	G	27	XII	kort hout, gemengd met O. en C. den
Salland	P	5-10	B	107	L	G	45	I	
"	P	10-20	B/C	78	L	GG	33	I	
"	P	10-30	B	259	K	GG	36	II	zeer krom
"	P	20-30	B/C	16	L	GG	35	I	
"	OH	23-30	A	35	L	GG	110	I	
Twente	OH	18	B	190	St.	GG	58	I	
Achterhoek	P	6-11	B/C	41	L	GG	30	I	
"	P	10-25	B/C	59	K	GG	36	I	
Noord-Veluwe	OH	5-8	B	150	St.	OO	23	I	
"	P	5-11	B/C	212	K	OO	29	I	
"	P	6-12	B	206	K	OO	38	I	
"	P	5-15	B	63	K	OO	31	I	
"	OH	6-20	B/C	600	St.	GG	37	I	
"	P	9-15	B	183	L	GG	32	I	
"	OH	11-17	B	148	St.	OO	39	I	
"	OH	14	A	211	St.	OO	45	I	
"	P	15-20	B	204	K	OO	57	I	
"	P	15-40	B	37	L	GG	68	I	
"	OH	17	B	250	St.	GG	50	I	
"	I	16-24	B	160	L	OO	57	I	
"	OH	20-30	A/B	96	L	GG	82	I	
Zuid-Veluwe	P	8-15	B	190	K	OO	47	I	
"	I	10-17	B	203	St.	OO	49	I	
"	P	15-20	B/C	79	K	OO	46	I	
"	OH	16-28	B	20	L	G	55	I	met scherven

Streek	wijze van verkoop	doorsnede op het midden met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkings- graad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
Zuid-Veluwe	OH	19	B	210	St	G	47	I	
"	OH	18-19	B	30	L	GG	60	I	met scherven
O. Utrecht	P	5-12	B	45	K	GGG	65	I	
"	P	5-18	B/C	130	K	GGG	36	II	
"	P	7-12	B	201	K	GGG	42	I	
"	P	10	B	59	K	GGG	34	I	
"	P	10-17	B	114	K	GGG	47	I	
"	P	20	A	55	K	GGG	70	I	
"	P	18-25	B	53	K	GGG	56	I	
"	P	18-25	B	16	K	GGG	46	II	
"	P	35	A	8	K	GGG	79	I	
Het Gooi	OH	16	B	120	St	GGG	45	I	
W. Brabant	P	3-7	B/C	80	L	OO	26	I	
"	P	11	C	200	K	GGG	26	II	
"	I	10-25	B	100	L	GGG	64	I	
"	I	16-30	A/B	439	L	GGG	68	I	
O. Brabant	P	2-9	C	24	K	GGG	28	I	
"	P	3-7	B/C	54	L	GGG	5	II	niet uitge- snoeid
"	P	4-5	B/C	50	K	GGG	7	I	
"	OH	6	B	64	St	GGG	40	XII	
"	P	5-13	A	58	K	OOO	45	II	
"	P	8-10	B	87	L	OOO	37	I	
"	P	9	B/C	9	K	GGG	41	I	
"	I	9-12	B/C	124	St	GGG	37	I	
"	I	12	B	201	St	GGG	38	I	
"	OH	17-30	A	14	St	GGG	53	I	
"	OH	23	B/C	17	St	GGG	36	I	
Midden Limburg	P	3-7	B	21	L	GGG	58	I	
"	P	4-9	B	7	K	GGG	84	I	
"	OH	8-10	A/B	38	St	GGG	65	XII	
"	P	8-10	B	42	K	GGG	37	I	
"	I	12-13	B/C	95	St	GGG	36	I	
"	OH	15	B	100	St	OOO	38	XII	
"	OH	15	A	350	St	GGG	43	I	
"	P	25-40	B	8	K	G	68	I	
CORSICAANSE DEN									
Noord-Holland	OH	4-8	B	32	L	G	30	I	
O. Brabant	OH	10	A	114	St	O	35	XII	
FIJNSPAR									
Z.O. Friesland	I	15-25	A	120	St	G	48	I	
"	OH	22-28	A	41	St	G	66	I	
Z.W. Drente	P	3-13	A	14	K	GGG	59	II	
"	P	3-15	A	38	K	GGG	60	II	
Z.O. Drente	P	4-9	B	121	K	GGG	54	I	
"	P	7-9	B	7	K	GGG	62	II	gem. met sitka
"	P	10-15	B	92	K	GGG	48	I	
Achterhoek	P	5-15	B	23	K	GGG	65	I	
N. Veluwe	P	10-18	A	22	L	G	48	I	
"	P	8-20	B	74	K	OOO	67	I	
Z. Veluwe	I	9-20	B	34	L	GGG	76	I	
O. Utrecht	P	10-30	B	14	K	GGG	60	I	
"	P	18	A	28	K	GGG	82	I	
"	OH	18	A	70	St	G	76	I	

Streek	wijze van verkoop	doorsnede op het midden met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkingsgraad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
LARIKS									
Z.W. Drente	P	3-8	B	86	K	G	48	I	
Z.O. Drente	P	4-12	B	153	K	GG	46	II	
"	P	4-12	B	50	K	GG	46	I	
Kop v. Overijssel	P	5-15	B	104	K	GGG	52	I	
N. Veluwe	OH	3-6	B	90	L	GG	34	I	
"	OH	3-9	B	25	L	GG	41	I	
"	P	7-13	B	77	L	GG	34	I	
"	I	10-20	B	105	L	OO	62	I	nogal krom
O. Utrecht	P	4-7	B	67	K	GG	50	I	
O. Brabant	P	4-10	B	62	K	GG	40	II	
"	P	5-10	B	30	K	G	40	I	
DOUGLAS									
N. Veluwe	P	8-15	B	30	K	O	65	I	
"	P	6-18	B	35	K	OO	60	I	
"	P	20-25	A	13	L	GG	62	I	
"	OH	20-35	A	45	L	GG	95	I	
O. Utrecht	OH	18-20	A/B	51	L	G	72	XII	
EIK									
Z.O. Friesland	I	40-60	A/B	20	St	G	130	I	
Z.W. Drente	P	4-16	B/C	33	K	GG	48	II	
"	P	4-25	B/C	44	K	GG	37	I	
Z.O. Drente	P	4-12	B	67	K	GG	38	I	
Salland	P	5-15	B	12	L	GG	45	I	
Twente	OH	40-55	A/B	11	St.	G	127	I	
"	OH	40-65	A/B	15	St.	O	124	I	
Achterhoek	P	15-30	B/C	72	K	GG	43	I	
"	I	30-50	B	110	St	OO	77	XII	
"	I	30-60	B	120	St	OO	70	XII	
N. Veluwe	P	5	B	12	K	OO	18	I	
"	P	8-16	B/C	88	K	OO	45	I	
"	P	6-18	C	149	K	O	28	I	
Land van Maas en Waal	I	50	A	86	St	G	162	XII	
O. Utrecht	P	10	C	76	K	GG	30	I	
"	P	10-14	B/C	19	K	GG	44	I	
"	P	30	B	7	K	GG	47	I	
W. Brabant	I	30-50	A	61	L	GG	96	I	
"	I	35-65	A	148	L	G	143	I	
AMERIKAANSE EIK									
W. Brabant	I	18-38	A/B	46	L	G	48	I	
O. Brabant	I	30	C	28	St	G	32	I	
BELIK									
Twente	OH	70	A/B	24	St.	G	90	I	
N. Veluwe	OH	10-20	B	80	L	GG	37	I	
"	I	16-45	B	35	L	OO	74	I	
"	OH	25-45	B	74	L	GG	50	I	
"	I	20-50	B	435	St	GG	50	I	
"	I	30-40	B	26	L	GG	65	I	
O. Utrecht	OH	40-50	B	115	St	GG	50	XI	
"	OH	40	A	10	St	GG	73	I	
Noord-Holland	OH	40-80	A	40	L	GG	70	I	
"	OH	30-65	B	24	L	G	40	I	

Streek	wijze van verkoop	doorsnede op het midden met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkingsgraad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
N. Brabant	I	26—60	B	56	L	G	67	I	
"	I	32—65	B/C	42	St	GG	80	I	met scherven
"	I	32—75	A/B	51	St	G	94	I	
"	I	30—80	A/B	63	St	G	84	I	
IEP									
Friesland	I	30—50	B	11	St	G	100	I	
W. Utrecht	I	50—65	A/B	45	St	GG	175	I	
Haarlemmermeer	I	40—45	B	30	St	G	90	I	
Z. Holl. eiland	I	37	B	37	St	O	92	XII	
W. Brabant	I	25—45	C	21	St	GG	110	I	
"	I	50—90	A/B	94	St	G	224	I	
POPULIER									
Friesland	OH	65—75	A	10	St	G	80	I	
Salland	P	30—35	B	276	St.	G	28	I	
Achterhoek	OH	35	B	19	St	GG	55	I	
"	OH	40—50	A/B	79	St	O	61	I	
"	OH	40—50	A/B	109	St	OO	61	X	
"	OH	40—60	B	62	St	O	57	XII	
"	OH	40—60	A	48	St	OO	66	XII	
"	OH	55	B	28	St.	GG	60	I	
Lijmers	I	45—50	B	245	St	GG	58	XI	
Betuwe	OH	31	C	25	St	GG	40	XII	
"	I	40	B	60	St	GG	50	XII	
"	I	40—50	A	100	St	GG	71	I	
"	I	48	B	45	St	O	37	I	
"	I	45—50	A	75	St	GG	60	II	
W. Utrecht	I	35—80	A/B	340	St	GG	70	I	
Zeeland	I	38	B	65	St	GG	52	I	
W. Brabant	OH	45	B/C	26	St	GG	45	XII	
"	I	45—50	B	102	St	G	50	XI	
O. Brabant	I	35	B	490	St	GG	70	XII	
"	I	45	A/B	40	St	GG	68	XII	
"	OH	45	B	225	St	GG	37	XII	
Z. Limburg	I	43	B	50	St	GG	70	XII	
"	I	50	A	75	St	GG	75	XI	
"	OH	51	B	100	St	G	50	XII	
"	I	60	B	160	St	O	62	X	
"	I	60—70	B	100	St	G	53	I	
ANDER LOOFHOUT									
Salland	OH	10—17	B/C	13	L	G	40	I	berk
"	OH	4—10	B/C	219	K	G	20	I	els
W. Utrecht	I	40—50	A/B	40	St	G	65	I	wilg
"	I	20—70	A/B	12	St	G	115	I	es
BRANDHOUT									
Salland	P	10—20		24	K	G	19	II	groveden
N. Veluwe	P			31	K	O	21	I	eik en berk
"	P			50	K	O	25	I	beuk, eik, els
"	P			8	K	O	32	I	berk
"	P			70	L	G	28	I	beuk
"	P			39	L	GG	19	I	berk
O. Utrecht	P			19	K	GG	22	I	eik
"	P			12	K	GG	25	I	eik en berk
O. Brabant	P			133	K	G	11	II	els

DE BOSBRANDWEER PARAAAT TER BESTRIJDING VAN BOS- EN HEIDEBRANDEN.

Het is van algemene bekendheid, dat ons landbouwend land slechts een geringe oppervlakte bos heeft. Toch zijn die kleine bosoppervlakte en de nog aanwezige heide in ons land van grote betekenis voor onze samenleving. Laten wij alleen maar eens denken aan de grote kwanten hout, die als geriefhout uit de bossen worden getransporteerd naar grote en kleine landbouwbedrijven, om daar voor tal van doeleinden te worden benut.

Welk een betekenis hebben in ons steeds dichter bevolkte land de heide en het bos uit een oogpunt van recreatie! Nu het voorjaar nadert, komt als een donkere wolk het brandgevaar onheilspellend de bosbezitter bedreigen. Wat toch is het geval? Wanneer alles in de natuur gaat opleven, blijft de heide nog geruime tijd in winter-tenue, d.w.z. droog en dor, evenals de grassen, waaronder het buntgras. In die tijd gaan de knoppen der dennen zwellen en uitlopen, waarbij veelal harsdruppels vrijkomen. Is het weer nu gedurende de voorjaarsmaanden droog — wie kent in ons land niet de schrale, zonnige voorjaarsdagen met oostenwind — dan vormen de heide- en grassen-vegetatie een dor en uiterst brandbaar materiaal. Bij het minste vuur vatten ze gemakkelijk vlam en van de brandende heide uit kan dit vuur overslaan naar dennenbossen.

Vanzelfsprekend neemt de bosbezitter — hetzij staat, gemeente, provincie of particulier — maatregelen tegen deze hem beloevende vijand. Door aanleg en onderhoud der wegen, keuze der boomsoorten, bewaking enz., worden voorzorgen genomen. Ook is in zijn omgeving de *bosbrandweer paraaf*. Zodra het voorjaar nadert is deze organisatie op haar post. Van de hoge brandtoren uit overziet de wacht de omliggende bossen en heidevelden. Bij het waarnemen van rook kan hij onmiddellijk telefoneren en het waargenomene melden. Met behulp van de op de toren tevens aangebrachte gradenboog wordt de juiste richting van de rookkolom vastgesteld en doorgegeven. Van de centrale uit, waar deze telefoon is aangenomen, wordt met behulp van een peiling van een andere brandtoren de juiste plaats van de brand vastgesteld. Direct daarna worden de blussers gewaarschuwd, die met hun leider uittrekken. Het benodigde materiaal wordt tevens in jeep of aanhangwagen medegenomen.

Wist U, dat de bosbrandweer-organisatie, samenwerkend met de plaatselijke brandweren, over een uitgebreid materiaal beschikken van eenvoudige schoppen of zgn. dovers af tot tank- of radiowagen toe? En het sympathieke van de bosbrandweer-organisatie is het élan van de mannen, die het vuur moeten bestrijden. Zij vechten tegen deze, steeds loerende, vijand tot behoud van ons bosbezit en recreatie-terrein, tot behoud van het natuurschoon van ons land.

Is hun optreden en werken geen steun waard? Zeer zeker! Wees dan voorzichtig met vuur in bos en heide!

(Mededeling van de Stichting voor de Landbouw)

VOORSTEL TOT HERZIENING VAN DE JACHTWET

*Bescherming wildstand met inachtneming landbouwbelangen.
Instelling jachtraad aanbevolen.*

De Commissie tot Herziening van de Jachtwet 1923, welke in 1948 door de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening is ingesteld, heeft thans een rapport¹⁾ uitgebracht, behelzende een wetsontwerp, waarin de jachtwetgeving aan de veranderde omstandigheden wordt aangepast met het oogmerk, de bescherming van een zekere wildstand met inachtneming van de landbouwbelangen mogelijk te maken.

Landbouwbelangen

In de Memorie van Toelichting op het concept-wetsontwerp geeft de Commissie te kennen, dat het waken voor de belangen van de landbouw een van haar belangrijkste oogmerken is geweest. Die belangen eisen, dat niet door de aanwezigheid van een overmatige wildstand nadeel aan de landbouwgewassen wordt toegebracht. De geldende

¹⁾ Rapport van de Commissie tot Herziening van de Jachtwet 1923, verkrijgbaar bij het Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf te 's-Gravenhage.

wet heeft terzake aan de grondgebruiker zekere bevoegdheden gegeven en de overheid de macht verleend in te grijpen, waar zulks noodzakelijk mocht blijken. De Commissie heeft gemeend niet alleen deze rechten en bevoegdheden onverkort te moeten handhaven, maar verder te moeten gaan dan de Jachtwet 1923 deed, o.a. door het leggen van een deugdelijke grondslag voor de vergoeding van schade, door de wildstand aan landbouwgewassen toegebracht. Daarnaast zal verarming van de natuur moeten worden tegengegaan, ook wat het wild betreft.

Tussen de hiervoor te trekken grenzen zal in beginsel een ieder de jacht mogen uitoefenen: er is geen aanleiding gevonden daarin verandering te brengen. De regeling van de beoefening van de jacht zal echter een zodanige moeten zijn, dat een zekere wildstand blijft behouden.

Indien dit ontwerp tot wet mocht worden verheven, aldus de Commissie, zal bij de uitvoering daarvan een grote mate van deskundigheid van de overheid worden verlangd. Met het oog hierop voorziet het ontwerp in de instelling van een adviserend college, de Jachtraad, hetwelk, waar het nodig is, de overheid van deskundige voorlichting kan dienen. In dit college dienen behalve de belangen van de jacht en van de landbouw ook die der natuurbescherming vertegenwoordigd te zijn.

Litbreiding wildlijst

De Commissie stelt voor wijziging te brengen in de opsomming van de diersoorten, die tot het „wild” worden gerekend, welke opsomming thans mede omvat de dieren, die onder de bestaande wet als schadelijk gedierte worden beschouwd. Zo zijn in het ontwerp aan het „grof wild” de *mouflons* toegevoegd, mede omdat van de *mouffons*, ook bij het voorkomen in de vrije wildbaan, geen schade aan de landbouw te verwachten is. Krachtens het ontwerp zijn de *fazanten* thans in de wet gebracht onder het niet-schadelijk klein wild evenals de *holenduif*, de *steenmarter*, de *boomarter*, de *otter* en de *das*, die alle gedurende lange tijd tot het schadelijk gedierte behoorden en als zodanig gevaar liepen te worden uitgeroeid.

Voor het „waterwild” bepleit de Commissie overbrenging van de *zwanen* naar de vogelwet; hetzelfde wordt voorgesteld voor de *kemphaan*, de *wulp*, de *scholekster*, de *grutto*, de *tureluur* en het *waterhoentje*.

Onder „schadelijk wild” acht de Commissie de *eekhoorn*, de *houtduif*, de *zwarte* en de *bonte kraai*, de *vlaamse gaai* en de *ekster* te moeten rekenen.

Ten einde te voorkomen, dat op de bevoegdheden, welke in het ontwerp aan jacht-opzienaers worden toegekend, aanspraak wordt gemaakt door hen, die slechts in schijn deze functie uitoefenen, wordt de eis gesteld, dat de betrokkene onbezoldigd ambtenaar van politie zij.

Het genot van de jacht

De Commissie acht het ongewenst, dat het genot van de jacht ook wordt toegekend aan diegene, die een ander persoonlijk recht tot gebruik van de grond geeft. Mede daarom is thans als enig persoonlijk gerechtigde, welke in beginsel aanspraak op het genot van de jacht kan maken, de pachter van de grond genoemd. Evenwel wordt tot uiting gebracht, dat de erfpachter, de vruchtgebruiker en/of de eigenaar zich ook een gedeelte van het genot van de jacht kunnen voorbehouden.

Door de Staat gerechtigd te verklaren tot het genot van de jacht op gronden en wateren, die niet in eigendom toebehoren aan natuurlijke of rechtspersonen, wordt de uitbreiding van de werkingssfeer der wet tot het gehele grondgebied van het Rijk in de wet tot uitdrukking gebracht. De bepaling impliceert, dat de Staat de keus heeft het genot van de jacht op deze terreinen te verhuren dan wel de jacht daarop te laten rusten. Hierdoor ontstaat tevens de mogelijkheid, op die terreinen door de Staat reserveraten te doen scheppen.

Voorts is de mogelijkheid geschapen, het geven van vergunning tot jacht tot slechts enkele uitzonderingen te beperken en als beginsel aan te nemen, dat de bevoegdheid om te jagen aan hem, die niet tot het genot van de jacht gerechtigd is, slechts kan worden verschaft bij een overeenkomst van verhuur van jachtgenot. Daar gevallen denkbaar zijn, waarin het afgeven van een vergunning geen enkel bezwaar ontmoet of zelfs wenselijk is, is een voorziening getroffen, krachtens welke de jachthouder de uitoefening van de jacht tijdelijk aan een ander kan toevertrouwen. Met het oog op de mogelijkheid, dat van een dergelijke bevoegdheid een ongewenst gebruik zal worden gemaakt, is de eis gesteld, dat de jachthouder resp. de vergunninghouder moet zijn voorzien van een jachtacte.

De jachtacten

Voor eerst kent de Commissie een gewijzigde betekenis toe aan het begrip „jagen”: hieronder valt thans ook het opsporen, bemachtigen of doden van *schadelijk* wild en

het doen van pogingen daartoe. Het ligt hierbij echter niet in de bedoeling af te wijken van het beginsel der bestaande wet.

De aanvang van de geldigheidsduur der jachtacte is van 1 Juli naar 1 April verschoven in de verwachting, dat de meeste gegadigden hierdoor zullen worden gebracht tot het aanvragen van de acte reeds vroeg in het voorjaar.

De Commissie heeft er geen bezwaar tegen tegemoet te komen aan de in de praktijk gevoelde behoefte om de jachtacte te kunnen gebruiken als dekkingspapier voor het voorhanden hebben van meer dan één voor de jacht bestemd geweer. Met het oog op de controle is de eis gesteld, dat de geweren in de acte moeten zijn omschreven.

Teneinde de betrokkenen moeite en de hoofden van de plaatselijke politie het aan de afgifte der machtigingen verbonden werk te besparen, is bepaald, dat de bevoegdheid tot het voorhanden hebben der geweren nog gedurende drie maanden na het verstrijken van de normale geldigheidsduur der acte blijft bestaan.

In verband met de gewijzigde financiële omstandigheden moet een verhoging van de recognitie tot f 20.— niet onredelijk worden geacht. Gemeend is, dat aan de heffing van leges bij de wet een limiet behoorde te worden gesteld. Deze is bepaald op de helft van de recognitie, Waar het verschuldigde zegelrecht bij een recognitie van f 20.— eveneens f 20.— bedraagt, zullen de aan het verkrijgen van de acte verbonden kosten maximaal f 50.— bedragen²⁾.

Uitoefening jacht

In het ontwerp wordt de mogelijkheid geschapen, op de regel, dat op schadelijk wild gedurende het gehele jaar mag worden gejaagd, voor een of meer soorten daarvan een uitzondering te maken. Indien nodig kan hiervan gebruik worden gemaakt ten aanzien van die soorten, waarvan niet het gehele jaar of niet in het gehele land schade wordt ondervonden.

Als wettelijke neerslag van de ook internationaal gepropageerde gedachte, dat in het broed- en werpseizoen rust moet heersen is de bepaling opgenomen, dat in beginsel de jacht tussen 1 Maart en 15 Juli niet wordt geopend.

De mogelijkheid wordt voorts geschapen tot het vaststellen van een afschotregeling voor bepaalde wildsoorten, bijvoorbeeld herten, of tot het instellen van de voorwaarde, dat het jagen op bepaalde wildsoorten slechts is toegestaan aan diegenen, die zich aansluiten tot het vormen van een fonds bestemd om daaruit schade, door die soorten aangericht te vergoeden. Het leek de Commissie wenselijk, in gesloten jacht-tijd afschot mogelijk te maken, wanneer dit bijvoorbeeld voor de instandhouding van een schadelijk wildsoort wenselijk is.

Ten aanzien van de eendenkooien is een voorziening aangebracht, waarbij het vangen met de kooi in gesloten jacht-tijd onmogelijk wordt gemaakt.

Schade, vervoer en straf

Met betrekking tot de vaststelling van het aantal wildschade-commissie en de daarmee verband houdende afbakening van haar werkgebieden, geeft het ontwerp meer vrijheid dan de bestaande wet, doordat geen verband meer wordt gelegd met de provinciale territoria. Aangezien de mogelijkheid om een onderzoek in het veld in te stellen voor de Commissie onontbeerlijk is, is aan de leden en plaatsvervangende leden uitdrukkelijk de bevoegdheid gegeven om ter uitoefening van hun taak ieder terrein te betreden.

Ten aanzien van het vervoer en de handel in wild geeft het ontwerp enkele bepalingen, die er op zijn gericht het stropen tegen te gaan, o.a. door het invoeren van een stelsel van geleidebiljetten. Het ligt niet in de bedoeling, de vervaardiging en de uitgifte van de geleidebiljetten, verklaringen voor opslag en registers toe te vertrouwen aan een der bestaande organisaties op het gebied van de jacht. Gedacht is aan een nieuwe instelling, welke, naar de Commissie meent te mogen verwachten, door samenwerking van belanghebbenden tot stand zal kunnen komen.

De Commissie acht de strafmaxima in de bestaande wet niet toereikend voor een krachtige handhaving van de in dit ontwerp vervatte bepalingen, welke voor een verbetering van de toestanden op het gebied van de jacht onontbeerlijk is. Een algemeen strafmaximum van één jaar hechtenis of duizend gulden boete komt de Commissie wenselijk en verantwoord voor.

Veroordeling van de houder ener jachtacte kan aanleiding zijn tot intrekking van de acte en tot weigering van een nieuwe acte. Daarnaast is aan de rechter de mogelijkheid

²⁾ Het komt ons voor dat hier een herhaling van de fout in de Jachtwet 1923 dreigt, waarin niet slechts het principe van de recognitie wettelijk is vastgelegd, doch ook het immers mits nodig aan wijzigingen onderhevige bedrag is bepaald. Redactie.

gegeven, als bijkomende straf aan de delinquent gedurende een zekere tijd de bevoegdheid om te jagen te ontzeggen.

Het wetslagen van de voorgestelde regeling betreffende het vervoer en de handel in wild is voor een belangrijk deel afhankelijk van de mate, waarin deze regeling door de wildhandelaren wordt nageleefd. Om deze reden is de mogelijkheid geschapen als bijkomende straf aan een wildhandelaar de bevoegdheid tot uitoefening van zijn beroep voor ten hoogste een jaar te ontzeggen.

Het ontwerp behelst tenslotte enkele overgangsbepalingen, o.a. ter handhaving van de jachtrente ten behoeve van het Rijk en ter beëindiging van het gebruik van slag- en treknetten.

Het rapport, dat aan de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening is uitgebracht, is inmiddels aan de leden van de Staten-Generaal aangeboden, met de aantekening van de Minister, dat hij thans nog niet de verzekering kan geven, dat de voorstellen der Commissie een naar zijn oordeel geheel bevredigende oplossing van de hangende problemen geven.

Uit de Pers

RADIOPRAATJE N.C.R.V., 7 JANUARI 1952.
Rubriek voor Boer en Tuinder.

Een andere maatregel waar wij bezwaar tegen maken is de verplichting om voor het kappen van een boom of een bos een nieuwe boom of een nieuw bos te planten. Voor ons landschap is dit nadelig, omdat een boer op een plaats waar nog geen boom stond niet bereid is een exemplaar te planten. Hoezeer deze boom hem nog eens in de weg zou kunnen staan, hij moet op zijn hoofd gaan staan om er weer van af te komen. Terwijl er wellicht velen bereid gevonden zouden worden om bij de huidige houtprijzen op daarvoor in aanmerking komende plaatsen bomen te planten. Maar zodra hij er staat treedt het Staatsbosbeheer op als eigenaar van je boom en je grond.

Voor boscigenaren is het nog erger. Velen moeten van hun bosbezit leven. Als een bos de leeftijd gekregen heeft om het te kappen moet dit ook gebeuren, omdat anders renteverlies zou optreden. Er moet echter terstond weer worden geplant ook al zijn de toekomstmogelijkheden helemaal niet gunstig. De gemeenschap of wel de Staat springt nu dus maar om met het eigendom en het inkomen van een bosbezitter. En hij moet de lasten dragen, omdat de gemeenschap graag weer een bos geplant zag.

Wanneer iedere burger de verplichtingen opgelegd kreeg, die vele groepen ondernemers ondervinden, zouden de kranten er vol van staan.

En helaas kunnen deze voorbeelden nog met talrijke andere worden aangevuld.

Wij hopen dat de kamerleden in deze waakzaam zullen zijn. Wij begrijpen direct dat het moeilijk is om uit de wirwar van regelingen nog wegwijst te worden. Maar het zou toch zeer nuttig zijn als men van tijd tot tijd bestaande maatregelen eens toetste op hun dringende noodzakelijkheid.

Boekbesprekingen

U.D.C. 631 + 635 (033) (492)

Tuinbouwgid's en Landbouwgid's 1952. Voor het eerst zijn beide gid'sen in één adem te noemen. Nu nog de Bosbouwgid's, maar dat zal wel 1953 worden. Er schijnt nu inderdaad aan te worden gewerkt. Beide hier genoemde werken zijn voor f 5.— verkrijgbaar door gireren op de postrekening van de Staatsdrukkerij te 's-Gravenhage, Fluwelenburgwal 18, nr 425300.

Sedert het eerste verschijnen in 1944 heb ik al vele malen de loftrumpet gestoken voor deze uitgave van de Tuinbouw. De eerste uitgave van de Landbouwgid's besprak ik eerst in het Novembernummer van 1951; deze tweede uitgave is nu tot stand gekomen door samenwerking van alle grote landbouworganisaties met het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en onder redactie van de Boeren- en Tuindersbibliotheek. Het is mooi, dat we daarmee nu zo ver zijn. Het geeft goede hoop, dat ook de overheid zich het lot van de voorgenomen Bosbouwgid's zal aantrekken, zodat die uitgave ook geregeld vernieuwd zal kunnen verschijnen. Wij zien met belangstelling deze ontwikkeling tegemoet.

De Tuinbouwgid's is ook nu nog beter verzorgd en doet daardoor prettiger aan, zelfs uiterlijk; inwendig dient het papier van de Landbouwgid's beslist beter te worden. De Tuinbouwgid's is rijk geïllustreerd, in de Landbouwgid's is hieraan een bescheiden uitbreiding gegeven in vergelijking met verleden jaar. Van de bosbouw wordt in beide gid'sen bij de organisaties wel iets vermeld, maar in de Tuinbouwgid's, evenals de landbouw, zeer bijkomstig. De Landbouwgid's stelt zich op wat ruimer standpunt, op dat van de Landbouw met de grote L. Toch doet het bijvoorbeeld eigenaardig aan bij de cultuuroppervlakten wel de tuinbouw te vinden, maar niet de bosbouw. In de Tuinbouwgid's wordt de opvatting die hieraan ten grondslag ligt duidelijk, daar in een algemeen overzichtje bos wordt gesteld naast cultuurgrond. We leren daaruit, dat bos geen cultuur is. Blijkbaar wordt ons bos nog beschouwd als oerbos. Mogelijk, dat een Bosbouwgid's ook eens mag medewerken aan het rechtzetten van deze zaak.

F. W. Burger.

U.D.C. 061.2: 5 (883)

Jaarboek 1948/1951 Natuurwetenschappelijke Studiekring voor Suriname en de Nederlandse Antillen.

De bovengenoemde Stichting heeft ten doel kennis der natuurlijke gesteldheid van Suriname en de Antillen uit te breiden door verzameling en bewerking van materiaal, waarnemingen te doen op het gebied van plant-, dier-, aard-, delfstof- en bodemkunde, natuurkundige aardrijkskunde, weerkunde en zeebeschrijvingen, voorbereiden van onderzoekingstochten, en organisatie van jacht- en natuurbescherming. De Stichting heeft leden en wetenschappelijke adviseurs, personen die een deel van hun tijd of tijdelijk onderzoekingen verrichten op het gebied van de Stichting. Daarnaast telt ze nog gewone adviseurs, personen die zich bereid verklaard hebben de Stichting van raad te dienen. Onder de leden en adviseurs treffen we vele professoren van de Utrechtse en Leidse Universiteit en van de Wageningse hogeschool, medewerkers van het Koninklijk Instituut voor de tropen, en ook menige oud-Indische houtvester. In de afgelopen periode zijn er ledenvergaderingen gehouden te Paramaribo, Willemstad, Utrecht en 's-Gravenhage, waarbij dan gelijktijdig lezingen werden ingeschakeld. Zo is er een verslag van een lezing van Dr Geyskes over de Natuurwetenschappelijke expeditie in Suriname, van prof. Dr J. Bakker, leider van de bodemkundige groep dezer expeditie, van J. W. Gonggrijp over de Ontwikkeling van het Bosonderzoek in Suriname en van Dr Schols over de Ontwikkeling van de Geologische Mijnbouwkundige Dienst.

Uit de aard der zaak levert voorlopig Suriname meer stof voor de arbeid op het gebied van de Stichting dan de Antillen, maar men is toch ook hier niet werkeloos, wat al direct blijkt uit het houden van een ledenvergadering in Willemstad. Er is daar een werkgroep gevormd, die met de Studiekring en het Curaçaose Museum wil samenwerken.

van P. den Ouden (zie bespreking N.B.T. 22 (8), 1950 (255)) werd reeds dezelfde onderscheiding verkregen.

Laatstgenoemde boek geeft met „Onze Loofhoutgewassen” van W. J. Hendriks, dat alweer door de firma Veenman werd uitgegeven, een standaard-stel over de houtige gewassen in onze taal, waarnaast het eerste boek van Boom een meer „populair” verzamelwerk uitmaakt, zonder met het woord populair iets aan de wetenschappelijke waarde af te willen dingen.

Het is wel merkwaardig, dat zelfs in uitgaven bij eenzelfde uitgever verschenen, de opvattingen der schrijvers over soorten en vormen nog uiteen kan lopen. Stak ik bijvoorbeeld in mijn bespreking over „Coniferen” de loftrompet over de behandelingswijze van den Ouden omtrent de „verwarring — vooral in de Engelse literatuur — van de *Pinus nigra* var. *corsicana* Suringar en *P. nigra* var. *calabrica* Schneider”, die „hij voor het eerst eens goed uit elkander” haalde (in zijn naamlijst van 1937 nog niet), nu deed Boom weer een stap terug naar de verwarring met de var. *calabrica*. Beide vormen verschillen botanisch practisch niet, maar bij het gebruik in de bosbouw is onderscheiding toch zeer nodig. Trouwens bij onze bosbouwkundigen zien we deze onderscheiding gelukkig wel steeds gehandhaafd (Naamlijst Houtgewassen van onze vereniging, 1948; De Boomsoorten van Houtzagers en de Koning, 5de druk, 1947). Het is wel erg jammer, dat men elkander niet altijd goed verstaat in de benamingen, zodat voor de gebruiker de verwarring steeds blijft.

Naast dit geval kan gelukkig een voorbeeld worden genoemd waar men elkander wel blijkt te verstaan. Dit betreft de iepenbenamingen. Toen mej. Dr J. C. Went zich heeft beijverd — N.B.T. 21 (4), 1949 (106—108) — op grond van de gebuikte benamingen in onze „Naamlijst Houtsoorten” een goede nomenclatuur op te stellen, nam Dr Boom deze geheel over in zijn hier vermeld boek, waardoor we een verbetering krijgen van de namen door Hendriks in 1950 in „Onze Loofhoutgewassen” gebruikt. In de reeds aangekondigde nieuwe druk van Hendriks kan dan weer worden gezorgd voor uniformiteit. Rest dan nog de herziening van onze Naamlijst Houtgewassen, die toch wel nodig is, gezien de helaas wat slordige afwerking van deze uitgave van 1948.

Het is anders mooi werk, dat door de schrijvers van dergelijke boeken wordt verricht. Als men de bezieling eens van nabij medemaakt dan krijgt men eerbied voor het doorzettingsvermogen, dat daarbij nodig is. Als men bijvoorbeeld den Ouden bezig ziet en uit louter belangstelling voor de zaak door zijn hand beschrijvingen ziet ontstaan van nog 1500 vormen buiten de 900 reeds in „Coniferen” behandelde, dan kan men alleen hoop koesteren, dat niet alleen de wetenschap, maar ook de noeste werkers nog eens vastlegging in een publicatie zullen mogen beleven. Naast de boeken en overzichtelijke lijsten, die kunnen worden geraadpleegd, staan de soms uitgebreide catalogi van de kwekers, die veel goeds geven. Daarbij is één kweker, die zijn werk meer in een onpersoonlijke vorm heeft gegoten. Dat is de Firma Felix en Dijkhuis, die met zijn „Bloemen en planten voor de siertuin” (2de druk 1941), iets heeft geboden waarin men vaak antwoord op vele vragen kan vinden, waarover de boeken zwijgen.

Behalve onze Naamlijst zij nog vermeld de Naamlijst van Siergewassen van de Tuinbouwvoorlichtingsdienst van 1948. Hierin is, voor zover er afwijkingen waren van de door Dr Boom gebruikte namen (beide werken waren ongeveer gelijktijdig klaar), in noten de afwijking aangegeven. Ook al weer een goede vorm van samenwerking om tot eenheid te geraken.

Tenslotte nog dit. We hebben verschillende dendrologische verzamelingen in ons land. De hortus van Leiden is wel een van de oudsten. Maar ons trekt toch in het hier behandelde verband meer het Arboretum te Wageningen. Er is zelfs een stichting „Vrienden van het Arboretum”, waarvan men voor een luttel bedrag lid kan zijn. Een dier vrienden, Johan Wesselijk heeft nu in lyrische taal ontboezemingen geschreven in een boekje „Arboretum”, indrukken uit Wageningen's Plantentuin van lente tot herfst, van bloesem tot vrucht, geïllustreerd met mooie foto's.

Ook een boekje, maar van heel andere inhoud, is de ruimuit beschrijvende „Gids voor de Hortus de Wolf” te Haren, van de hand van hortulanus E. Laarman. Dit is een jong, nog zeer weinig bekend arboretum, dat echter onze aandacht ten volle verdient. Naast de in 1642 als Hortus Botanicus bij de Groningse Universiteit ingelijfde Kruidentuin, werd nu omstreeks 20 jaren geleden het Biologisch (thans Genetisch) Instituut op het terrein de Wolf ingericht en daarbij ontstond van meet af aan onder leiding van voornoemde hortulanus, met storingen in de oorlog, een verzameling, min of meer op plantensociologische grondslag. Door het aan de kunstmatig gevormde plantengezelschappen bieden van verschillende groeiomstandigheden, door middel van hogere en lagere ligging en verschillend georiënteerde hellingen, verschillen in de on-

dergrond enz., waarnaast menselijk ingrijpen steeds op verschillende wijzen blijft gehandhaafd, mede in verband met bomen- en struikenaanplant over een deel van het veld, heeft men zijn doel heel aardig bereikt. Er werd een indeling verkregen in loofbos, gemengd bos, naaldbos, halfsaprophytenbos (ook weer in genoemde drie typen), waarin planten met grote stofproductie worden verwijderd of in het najaar gemaaid. Daarnaast natuurbos op verschillende grondslag, een fructicetum (heester-collectie), plässen, weiden, heiden en een muur met zijn speciale vegetatie. Af met al een zeer veelzijdig studieveld voor de bioloog, maar ook iets apart en belangwekkends voor ons als belangstellenden in dergelijke ondernemingen.

F. W. Burger.

1. Nederlandse Dendrologie. Dr B. K. Boom. f 16.—
2. Gekweekte Kruidachtige Gewassen. Dr B. K. Boom en Dr J. D. Ruys. f 16.—
3. Coniferen. P. den Ouden. f 21.50.
4. De Boomsoorten. Dr G. Houtzagers en M. de Koning. Uitg. Ned. Heidemij, Arnhem. f 3.25.
5. Bloemen en Planten voor de Siertuin. Felix en Dijkhuis (uitverkocht).
6. Naamlijst Houtgewassen. Ned. Bosbouw Ver. f 1.50 (giro Arnhem 171898).
7. Naamlijst Siergewassen. Tuinbouwvoorlichtingsdienst. f 2.— (Staatsdrukkerij 's-Gravenhage, giro 27609).
8. Arboretum te Wageningen. Joh. Wesselink. f 2.—. Boekdrukkerij Reidel, Dordrecht, giro 60272.
9. Gids voor de Hortus de Wolf te Haren. E. Laarman, f 0.25 bij tuinknecht de Wolf of Botanisch Laboratorium, Grote Rozenstraat 31, Groningen.

232.1 (410)

The selection of tree species. Mark L. Anderson. (Uitg. Oliver and Boyd, 1950, 151 blz. geill.).

Dit boek wil hen, die in Groot Brittannië en Ierland bosbouw bedrijven, een leidraad zijn bij de keuze van de te gebruiken boomsoorten. Hierbij stelt de schrijver voorop, dat deze keuze niet in de eerste plaats mag worden bepaald door financieel-economische overwegingen. Biologische factoren dienen naar zijn mening steeds de doorslag te vormen bij de keuze van de soort.

Uitgaande van dit beginsel deelt de schrijver de voor bebossing in aanmerking komende standplaatsen (woeste grond) in naar oecologische gezichtspunten. In het bijzonder stelt hij de betekenis van de plantengroei als aanwijzer voor de kwaliteit van de grond in het licht. Daarnaast geeft hij een beschrijving van de eisen, welke de voornaamste loof- en naaldhoutsoorten, welke in de bosbouw worden gebruikt, aan de standplaats stellen. In het laatste deel van zijn boek legt Anderson tenslotte het verband tussen standplaats en boomsoort en beschrijft hij, welke boomsoorten in aanmerking komen voor aanplant op ieder van zijn standplaatstypen.

Van deze standplaatstypen worden er naar vruchtbaarheid van de bodem enerzijds, naar vochtigheidstoestand anderzijds in totaal 20 onderscheiden. Zij worden benoemd naar uiterlijke kenmerken of naar de dominerende soorten (bijvoorbeeld het droge type van grassen en kruiden, het type van russen en grassen, het Callunaheide type enz.).

De beschrijving der typen is uiterst summier en het is helaas niet mogelijk zich op grond hiervan een duidelijk beeld te vormen van wat Anderson in zijn typen omvat. Een vergelijking met Nederlandse omstandigheden is onmogelijk. De wetenschappelijke betekenis van dit boek is naar mijn mening dan ook gering. Waarschijnlijk heeft bij de schrijver deze bedoeling echter ook niet voorgezet. Hij heeft slechts een handleiding voor de bosbouwers in Europa aan de overzijde van de Noordzee willen geven, een handleiding gegrond op eigen ervaring en bestemd voor de praktijk. De beginselen, waar Anderson daarbij vanuit gaat, kunnen ten volle worden onderschreven en er mag dan ook worden aangenomen, dat dit boek, dat goed is geschreven en uitgegeven en van fraaie illustraties is voorzien, aan de praktijk in Engeland zijn diensten zal bewijzen.

Verrassend voor de Nederlandse lezer is de mededeling, dat de schrijver de zomereik in Groot Brittannië en Ierland niet als een van nature inlandse soort beschouwt, doch als één, die van het vaste land van Europa af is ingevoerd en ingeburgerd. Helaas wordt ook voor deze stelling geen enkel motief naar voren gebracht, dat haar aannemelijk zou kunnen maken.

J. Vlieger.

The American Poplar, its importance for Europe. Technical Assistance Mission nr. 13. Organisation for European Economic Coöperation, Paris 1951.

De populieren missie van 1950 bestond uit zes personen, waarbij voor Nederland was aangewezen Prof. Dr. G. Houtzagers, tevens leider van de missie, en de reis duurde van 25 April tot 9 Juni in dat jaar. Doel was om de inheemse typen van *Populus deltoides* waar te nemen, de natuurlijke groeiplaatsen van *esp* en *balsempopulier* te bezoeken, de snelgroeïende hybriden op de plaatsen van onderzoek te zien en de mogelijkheid tot gebruik hiervan voor Europa te bestuderen. Tenslotte nog om aandacht te schenken aan de productie, het gebruik en het verwerken van populierenhout in Amerika.

In de Ver. Staten zijn populieren-aanplantingen betrekkelijk zeldzaam en nog jong. De populier komt er voornamelijk voor in bossen door natuurlijke bezaaiing ontstaan, waarin dus uit den aard der zaak een gehele populatie van klonen, met verschillende genotypen doorelkaar, voorkomt. Deze bossen kunnen daardoor opgroeien in dichte sluiting met natuurlijke selecties en takreiniging. Zij zijn aldus fundamenteel verschillend van onze Europese populieren beplantingen, die slechts uit een of enkele klonen bestaan en waar dus voor dit zeer homogene materiaal grote plantwijdte en kunstmatige takreiniging door snoeien noodzakelijk zijn.

Populus deltoides Marshall is sedert \pm 1700 van verschillende plaatsen uit zijn natuurlijke verspreidingsgebied in Europa geïmporteerd, vermoedelijk telkens door overzending van slechts één of enkele klonen uit geheel verschillende en vaak ver van elkaar gelegen gebieden (*angulata* vr. *caroliniana* mn., *virginiana* vr., *missouriensis* mnl. en *monilifera* mnl.). Hierdoor heeft de Europese cultuur onderscheid gemaakt in 3 subspecies: *angulata* Aiton, die beschouwd werd als de Zuidelijke vorm; *missouriensis* Henry, de middelste vorm en *monilifera* Henry, de Noordelijke vorm. In de Ver. Staten is deze onderscheiding nooit gemaakt, ofschoon de 3 vormen inderdaad worden aangetroffen, maar in hun natuurlijk verspreidingsgebied zeer geleidelijk en schier onmerkbaar in elkaar overgaand en ook niet precies in de aangenomen geografische verspreiding. Zo werd de *angulata* ook in het Noorden bij de meren aangetroffen, waarbij in het algemeen valt op te merken, dat de *angulata* vermoedelijk meer thuis hoort op vochtige lage gronden, de *monilifera* meer in droge streken, terwijl de *missouriensis* daar het midden tussen houdt. Hieruit zou de conclusie te trekken zijn, dat ook aan *angulata* een plaats zou kunnen worden ingeruimd bij de veredeling en het kruisingswerk in Noord- en West-Europa, waarvoor hij tot nu toe vaak als van de Zuidelijke oorsprong werd beschouwd. Hierbij dient wel bijzondere aandacht te worden geschonken aan de ecologische omstandigheden van het gebied van import.

In Wisconsin werden bestudeerd *P. tremuloides* Michx en *P. grandidentata* Michx, welke van belang zijn voor hybridisatie met *P. tremula* en *P. alba*. *P. grandidentata* groeit op armer gronden van *P. tremuloides* en zou daarom voor kruisingswerk vermoedelijk zijn te verkiezen boven *P. tremuloides*. *Balsempopulieren* werden te weinig waargenomen om nader te kunnen beoordelen.

De hybriden van Dr Schreiner, Mc Kee en anderen werden bezichtigd. Opvallend waren de snelle jeugdgroei en over het algemeen een veel grotere vatbaarheid voor ziekten dan bij de inheemse soorten. Vermoedelijk zijn deze snelgroeïende vormen meer eisend dan de inheemse vormen. Bij de gebruikelijke dichte cultures, die nog te veel zijn afgestemd op het klonenrijke natuurbos, krijgen deze bastaarden dan spoedig gebrek aan licht en vocht, met als gevolg, dat zij gemakkelijk aan zwamziekten ten prooi vallen. Ook het veelvuldig gebruik van de weinig resistente *balsempopulieren* in de kruisingen zal hierop van invloed zijn. Het gevolg is dan ook, dat er slechts zeer weinig resistente hybriden over zijn gebleven. Ook de bekende gepatenteerde Mc Kee populieren bleken zeer vatbaar. Er werden echter weer in het groot nieuwe proeven opgezet in wijder cultuurverband, waarbij ook in het bijzonder aandacht werd geschonken aan de grondsoort en aan de bodemverpleging gedurende de eerste jaren na aanleg. De hybriden met *P. Maximowiczii* en *P. caudina* bleken vooral goed te groeien en tot nu toe een grote mate van resistentie te vertonen. Verdere resultaten dienen nog te worden afgewacht.

Gewezen wordt nog op de belangrijkheid en noodzakelijkheid van voorafgaande selectie van de voor het kruisingswerk te gebruiken inheemse soorten.

Er komen in de Ver. Staten 3 gevaarlijke ziekten voor populieren voor: kanker, veroorzaakt door *Septoria musiva*, die op de inheemse soorten vrij onschuldig was (bladziekte), doch op de verschillende bastaarden een gevaarlijke stamkanker veroorzaakte; kanker, veroorzaakt door *Dothichiza populea* en kanker tweekegebracht door

Hypoxylon pruinaum. Deze laatste is in Europa onbekend, en komt uitsluitend voor op de trilpopulieren. De eerste, meest gevreesde ziekte schijnt evenmin in Europa voor te komen. De aantasting door *Dothichiza* is beslist sterk afwijkend van die in Europa, waar de zaaiwam wel een schorsbrand (bij jonge exemplaren en vooral na verplanting) veroorzaakt, doch geen kanker. Wij moeten dus wel zeer voorzichtig zijn met import van Amerikaans materiaal, vooral van die soorten, welke balsempopulieren als een van hun ouders hebben.

Over het verwerken van het hout slotte nog pogingen vermeld om dunnere sortimenten te verwerken tot cellulose en papierhout, door met een verwerkingsmachine (wood chipper) in het bos te komen. Er zijn aanwijzingen, dat in deze richting oplossingen kunnen worden gevonden ten opzichte van eventueel uit te voeren dunningen, daar deze chipper hout kan verwerken tot 1 inch doorsnede.

Tenslotte volgt een aanbeveling voor de noodzakelijke samenwerking op dit gebied, tussen de Ver. Staten van Noord-Amerika en Europa.

F. W. BURGER.

238 : 176.1 Populus (492)

De Populiertee. Vlugschrift Staatsbosbeheer.

In een korter, zeer duidelijke verhandeling wordt gewezen op het belang van de populiertee voor ons land.

Van de 5 miljoen m³ hout, die Nederland jaarlijks verbruikt wordt slechts 12.5% in 't eigen land gekapt; de rest moet worden ingevoerd, wat ± 1 milliard gulden aan deviezen vereist.

Achtereenvolgens worden behandeld de eisen, die door populieren aan de grond en de waterstand worden gesteld, welke soorten ter beschikking staan en in welke gevallen en voor welke doeleinden men ze moet gebruiken. Behatenswaardige wenken worden gegeven voor het goed planten, de juiste opleiding van de bomen, de beste aanbinding van het jonge materiaal. Aan het slot wordt vermeld, welke netto opbrengst men per m³ kan verwachten, indien men de gegeven raad goed opvolgt.

Afzonderlijke vermelding verdienen de bijzonder goede, vaak fraaie illustraties.

Laten we hopen dat op deze weg worde voortgegaan en periodiek over actuele onderwerpen dergelijke vlugschriften verschijnen.

P. van Zon.

Referaten

1. Factoren van de omgeving; biologie.

181 : 176.1 Populus

The Poplar. Its Place in the World. Jean Pourtet, Inspector-General of Waters and Forests. Nancy. France. Unasylva V (2), 1951 (55-59).

Het forestal behandelt in 't opzigt van de verscheidenheid van de verschillende andere typen, de vermenigvuldiging en cultuur van populieren.

Gewezen wordt op het feit, dat in 't algemeen de aanplantingen niet te dicht mogen worden aangelegd. Proeven in België, Frankrijk en Italië hebben uitgewezen, dat aanplantingen van maximaal 200 bomen per ha de grootste opbrengst aan goed gebruikshout leveren. Dunningen hebben weinig effect. Voor West-Europa is aangetoond, dat een omtrek van 1,2 m commercieel het gunstigst is. In 't Midden-Oosten daarentegen geven aanplantingen van dunne populieren het grootste profijt.

Wat de vijanden van de populieren betreft grootst erop, dat *Viscum album* *Populus nigra* L. niet aantast, maar daarentegen op alle Euramericaanse typen (kruisingen van *P. nigra* L. en *P. deltoides* Marsh) voorkomt. De nog onbekende veroorzaker van de kanker komt bij de Euramericaanse hybriden alleen bij het *regenerata* type voor en is alleen gevaarlijk in het Noordelijke deel van het groeigebied. De internationale populieren commissie heeft nu aan alle leden-landen verzocht een opgave op te stellen van alle vijanden van de populier, teneinde het gebruik van populierenbestrijding te komen.

Pourtet geeft verder een overzicht van het gebruik van populierenhout als zaaghout, klein hout voor kistjes, voor kratten, klompen, cellulose en fineer. Belangrijk is vooral dat van fineer; hout van goede kwaliteit behoeft voor de aanmaak van fineer geen voorafgaande behandeling. Het is het gehalte aan fineer in een stam, dat de waarde bepaalt. Aangetoond wordt, dat sommige typen betere technische eigenschappen bezitten dan andere (bijv. de cloon *P. deltoides* f. *carolinensis*, die in Z. W. Frankrijk wordt gecultiveerd), maar in 't algemeen zijn de groeiomstandigheden en de opleiding

(snoei), meer bepalend voor de goede eigenschappen. Vandaar de verschillende meningen over diverse typen.

Aan het slot geeft Pourtet een aanwijzing van de richting waarin z.i. het onderzoek zal moeten worden geleid. Er zal meer werk moeten worden gemaakt van het onderzoek naar de beste populier, geschikt voor drogere, minder vruchtbare gronden, wat vooral van belang is voor de Middellandsezeelanden. De zwarte populier van Eurasië (*P. nigra* L.) heeft meer weerstand tegen droogte dan de zuidelijke typen (*P. deltoïdes*). Door kruising van geselecteerde *P. nigra* met *Euramericana* hybriden zou men in korte tijd voor droge gronden een populier kunnen krijgen, die marktwaardig hout levert. In Z. W. Frankrijk heeft men enkele vruchtbare clonen van de zwarte populier: de Hamoui van Syrië en de „Vert de Garonne”, die bij verbetering algemeen aftrek zouden vinden, omdat aan de Middellandse zee de populier algemeen als *timmerhout* wordt gebruikt. Verder dient de studie van de zuidelijke witte populieren te worden aangepakt. In 't Midden-Oosten wordt een fastigiata vorm van *Populus nivea* Willd, de „Roumi” voor finer gebruikt. Het is van belang na te gaan onder welke minimale ecologische omstandigheden dergelijke typen nog marktwaardig hout kunnen leveren. Het ligt voor de hand dat deze typen, evenals alle van de „Leuce” groep, in dichtere stand zullen moeten opgroeien dan de zwarte populieren. Verder moet het onderzoek geentameerd worden naar de geschikte populieren voor de hete gematigde zone, waarbij men zeker gebruik zal moeten maken van de leden van de Turanga groep, maar waarbij ook enkele zwarte populieren van nut zullen blijken te zijn.

v. Z.

7. Afzet van bosproducten; economie van transport en houtindustrieën.

722.1 (492)

Statistiek van de Nederlandse houtinvoer in 1950. Dr A. A. C. Sprangers. De hout-handel 4 (12), 1951 (108—109); 4 (13), 1951 (114—115).

De houtimport bereikte voor ons land in 1950 weer een vooroorlogse hoogte. Dit cijfer kan in onderstaand staatje in vergelijking met de import van andere jaren worden weergegeven:

Jaar	invoer in miljoen m ³ (in rondhout)	invoerwaarde in miljoen gld	invoerwaarde in gld. per m ³ (rondhout)	index cijfer
1937	5,8	99,5	17,20	100
1938	4,7	81,9	17,40	101
1939	5,1	93,0	18,20	106
1947	4,1	324,0	79,20	460
1948	4,5	364,0	81,00	471
1949	4,4	316,0	79,00	460
1950	5,4	419,0	78,00	458

Voor een zeer groot gedeelte bestaat de invoer uit gezaagd naaldhout (bouwhout). Opvallend is de sterk verlaagde invoer van dwarsliggers en de plotseling tot minimale hoeveelheid ingeschrompelde import van mijnhout.

Uit het indexcijfer blijkt, dat het ingevoerde hout thans ruim $4\frac{1}{2}$ maal zo duur is als vóór de oorlog.

Wat de afzonderlijke posten betreft het volgende. De hoeveelheid bouwhout, d.i. gezaagd hout en rondhout, bestemd voor zaaghout, vormt het grootste aandeel van de totale invoer. Werd in 1949 achtereenvolgens 1,45 miljoen m³ en 217.000 m³ ingevoerd, in 1950 bedroegen dit hoeveelheden van 2 miljoen m³ en 164.000 m³. Een flinke toename van het gezaagd hout tegenover een afname van het rondhout.

De herkomstlanden voor het gezaagd naaldhout zijn in 1950 Zweden (46%, Finland (32%) en Oostenrijk (11%). De uit de V.S. en Canada betrokken hoeveelheid liep verder terug. De import van heil-, steiger- en telegraafpalen nam in 1950 toe, terwijl de gemiddelde invoerwaarde enigszins daalde en wel van f 120 per ton in 1949 tot f 108 per ton in 1950.

In 1950 werden slechts 145.000 dwarsliggers ingevoerd, tegenover 488.000 stuks in 1949. De invoerwaarde bleef gemiddeld ongeveer f 12 per dwarsligger. Ook de import van mijnhout liep sterk terug: in 1949 202.000 m³, in 1950 60.000 m³. Van deze hoeveelheid kwam de helft uit België en Luxemburg. De gemiddelde invoerwaarde bedroeg f 45,60 per m³.

De import van Europees loofhout-rondhout bedroeg in 1950 bijna het dubbele van de hoeveelheid in 1949; achtereenvolgens 81.800 m³ en 44.200 m³. Het eikenrondhout werd voornamelijk door België en Frankrijk geleverd (ieder 44%), het beukenrondhout

door België (66%) en in veel mindere mate door Frankrijk (20%), terwijl de hoeveelheid populierenrondhout, 22.300 m³, bijna geheel uit België kwam.

De daling van de invoer van tropisch hardhout in 1848 en 1949 heeft zich in 1950 niet voortgezet. In totaal werd in 1950 bijna 100.000 m³ ingevoerd, waarvan 5.140 m³ djati uit Indonesië en 9.300 m³ uit Suriname.

De import van fineer en triplex bedroeg in 1950 3,4 miljoen m² fineer en 29.900 m³ triplex, multiplex e.d.

A. G.

8. Bosproducten en hun verwerking en gebruik.

82: 83

De machinale bewerking van hout in verband met zijn eigenschappen. Dr W. W. Varossieau. De Houthandel 4 (12), 1951 (110—112); 4 (13) 1951 (116—118).

In een tweetal artikelen worden de eigenschappen van het hout behandeld en hun betekenis voor de machinale bewerking van het hout. Na een behandeling van de ontstaanswijze van hout (lengte- en diktegroei) worden de anatomische eigenschappen in verband gebracht met de mechanische eigenschappen.

Het geschiktst voor machinale bewerking zijn in het algemeen die houtsoorten, welke fijne groeiingen en regelmatig verdeelde nauwe vaten bezitten. De betekenis van de structuur van het hout voor de praktijk wordt toegelicht aan de hand van de fabricage van de garenspeel voor de textielindustrie. Vervolgens wordt ingegaan op de wijze, waarop de eigenschappen van hout tijdens de vorming op stam kunnen worden beïnvloed. Het verschil in groeisnelheid van jonge en oude bomen veroorzaakt verschil in technische eigenschappen van het hout. Hout, afkomstig van jonge bomen, heeft meestal grovere jaarringen dan hout, afkomstig van oude bomen uit het oerbos. Door plotseling vrijstellen van onderdrukte bomen met smalle groeiingen wordt een mantel van brede jaarringen gevormd, hetgeen minder gunstig is. Door een regelmatige wijze van dunnen kan worden zorg gedragen voor een zo constant mogelijke groeisnelheid.

De aanwezigheid van noesten en losse kwasten bepaalt in sterke mate de kwaliteit van het hout. Aan de hand van schematische figuren wordt de vorming van noesten uiteengezet. Door bepaalde maatregelen kan de vorming van kwasten worden vermindert, zoals door snoeien en door een dichte stand in het bos, waardoor de natuurlijke takreiniging wordt bevorderd. Stammen met draai- of spiraalgroei en excentrische groei zijn ongeschikt om te verzagen, omdat het zwellen en krimpen van dit hout zeer afwijkt van normaal. Stammen met deze gebreken kunnen toepassing vinden als paalhout, brandhout en pulphout.

A. G.

9. Bossen en bosbouw van het nationale gezichtspunt gezien; boshuishoudkunde.

904 (497.1)

Bos- en houtbedrijf in Joegoslavië. Red. De Houthandel. 3 (36), 1950 (351).

Joegoslavië is een bosrijk land, dat echter voor de houtexport niet zo veel betekent als op grond van onderstaande cijfers wel zou verwacht.

Van het totaal van 7.600.000 ha bos is 830.000 ha naaldhout (vooral zilverden, naast fijnspar en in mindere mate groveden en lariks), 1.250.000 ha gemengd loof- en naaldhout, 720.000 ha zuiver eik, 1.650.000 ha zuiver beuk en 2.600.000 ha gemengd loofhout (hierin ook veel kastanje en haagbeuk). De overige oppervlakte wordt door struikhout („Buschwald“) ingenomen. Bij een aangenomen aanwas van 2,5 m³ per jaar per ha bedraagt de totale aanwas 19.000.000 m³. Bij een binnenlands verbruik van 14.000.000 m³ is het overschot 5.000.000 m³ groot. Hiervan zal naar schatting 1.500.000 m³ werkhout zijn, geschikt voor export.

In 1938 bedroeg de uitvoer 1.400.000 m³ hout, waarvan 1.000.000 m³ naaldhout. Deze cijfers wijzen op een sterke overkapping van het naaldhout. In hoofdzaak werden uitgevoerd gezaagd naaldhout, dwarsliggers (eik en beuk), hout voor vaat- en kuipwerk en kisthout. In de naoorlogse jaren loopt de uitvoer van hout niet vlot (gebrek aan machines, transportmiddelen en geschoolde arbeiders en moeilijkheden door de nationalisatie). De onlangs door Amerika verstrekte credieten zullen de slechte vooruitzichten van het bos- en houtbedrijf moeten verbeteren.

A. G.

904 (611)

Les forêts de Tunisie. G. Lacourly. Schweiz. Z. f. F. (J. f. Suisse). 101 (4), 1950 (133—137).

De tegenwoordig verbrokkelde bossen in Tunis vormen de restanten van eertijds uitgestrekte, levenskrachtige wouden, die door overmatige velling, brand en veeweide gedurende 2000 jaar gedegradeerd zijn tot struikwildernissen (maquis, garrigue), heidevelden en steppen. Vóór de instelling van het protectoraat in 1881 werden de bossen

niet geëxploiteerd; de omwonende bevolking betrok er wat zij nodig had aan bouw- en brandhout, kurk, looibast. In 1885 werden de grote lijnen van het bosbeheer, na onderzoek, vastgesteld.

De belangrijkste bossen, gelegen in het Noorden van Tunis, bestaan uit kurkeik (*Quercus suber*), die op een oppervlakte van 140.000 ha voor de helft in ongemengde opstanden voorkomt, en voor de andere helft gemengd is met Kabyleniek (*Quercus Mirbeckii*) en met zeeden (*Pinus maritima*). Onder de kurkeik wordt een weelderige struikenetage aangetroffen, die hogerop in het gebergte ijler wordt. De voornaamste producten van deze bossen zijn kurk en looibast.

De Kabyleniek komt op een oppervlakte van 20.000 ha voor op altijd vochtige grond; op de kustheuvels gemengd met kurkeik, boven 700 m in diepe dalen op het Noorden in ongemengde opstanden. Het hout levert dwarsliggers en mijnhout.

In het midden en het Westen bevindt zich op een oppervlakte van 40.000 ha de Aleppopijn (*Pinus halepensis*), in menging met jeneverbes (*Juniperus phoecea*, *J. oxycedrus*) of met steeneik (*Quercus Ilex*). Het klimaat is droog, de productie gering. Deze bossen voorzien in de plaatselijke brandhoutbehoefte en deels in de mijnhoutbehoefte.

Nabij Kaap Bon in het Noord-Oosten komen op een oppervlakte van 150.000 ha onproductieve bossen voor van thuya (*Callitris quadrivalvis*).

Er moet rekening gehouden worden met enerzijds de onstabieleit van het bos in aride en semi-aride gebieden, anderzijds met hun landbouwkundig, economisch en sociaal nut. De beheerstaak bestaat, behalve uit bescherming en verbetering van het bestaande bos, uit herstel van de vernielde bossen. Zo werden er bebossingen uitgevoerd in zandduinen om windrosie te voorkomen, benevens in stroomgebieden om erosie en overstromingen tegen te gaan.

M. S.

Technical Assistance. Unasylya 4 (4), 1950 (147-162).

972

Bijna de gehele October/Decemeraflevering van Unasylya 1950 is gewijd aan de technische hulp aan achterlijke gebieden. Ze berust op punt 4 van het programma van president Truman, dat inhield pogingen in 't werk te stellen om de toestanden in de z.g. „underdeveloped countries” te verbeteren. Deze hulp kan verleend worden in allerlei vorm aan landen met bossen, welke onvoldoende worden beschermd, beheerd of geëxploiteerd, voor het behoud van bossen dus, die van belang zijn voor de houtvoorziening voor een goede regeling van de hydrologische toestand en voor tegenang van de erosie. Ieder land kan hulp verkrijgen; uitgesloten zijn eigenlijk alleen maar die landen, welke geen bos bezitten en waarvan bekend is dat geen redelijke kans bestaat, dat ze er aangelegd kunnen worden. Zelfs landen, die een in alle opzichten goed bosbeheer hebben kunnen van de regeling nog profiteren, doordat men het haar makkelijk maakt haar bostechnici andere landen te laten bezoeken. De hulp kan bestaan in het zenden van experts, die advies uitbrengen over de weg die moet worden ingeslagen, die de bossen opnemen, werkplannen opstellen, voorstellen doen voor de oprichting van de meest efficiënte bosdienst, over mechanisering in het bedrijf enz. De kosten zullen in de meeste gevallen door de landen zelf moeten worden gedragen, hoewel ook financiële steun kan worden verleend.

De aflevering bevat artikelen van M. Perez-Guerrero, de secretaris van de Technical Assistance Board van de United Nations, van Sir Gerard Clauson onder-secretaris van het Colonial Office in Londen, van Z. Ex. B. R. Sen. Ambassadeur van India bij Italië en Yougo Slavie, van E. I. Kotok chef van het Bosonderzoek in de V.S., van Vasconcelos Sobrinho, Directeur van de Braziliaanse Bosdienst, van A. Aubréville, Inspecteur général bij het Ministerie van Overzeese gebiedsdelen in Frankrijk, en van het secretariaat van de F.A.O.

De technische hulp wordt ook al in praktijk gebracht wat blijkt uit de Jan./Maart aflevering 1951, waarin we lezen, dat een Nederlands bosbouwkundige naar Columbia wordt gezonden, om maatregelen te ontwerpen voor het behoud, beheer en de exploitatie der bossen. Laten we hopen dat vele Nederlanders met dergelijke opdrachten worden belast. Nederland bezit bostechnici, met veel degelijke ervaring in tropisch bosbeheer.

In Honduras werken nu een Brits bosbouwkundige, in Burma een Australiër, in Guatemala een Fransman en een Duitser. Voor India zullen 3 experts worden aangewezen. De F.A.O. zal verder zorgen voor 2 deskundigen voor Indonesië, één voor de bosbouw en één voor de landbouw. Die voor de bosbouw zal voornamelijk advies moeten uitbrengen over de mechanische uitsleep. Verder zal in een of andere vorm hulp geboden worden aan Thailand, Pakistan en Oostenrijk.

v. Z.